

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENECC

Uspešni boji nemške vojske na vzhodu se nadaljujejo

Pri protinapadih je imela rdeča armada velike izgube

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 16. julija. Ip. Nemško vojno poročilo pravi med drugim:

Vojne operacije na vzhodu se uspešno nadaljujejo. Na mnogih točkah je imel sovražnik pri protinapadih težke izgube.

V boju proti Veliki Britaniji je naše letalstvo vzhodno od Newcastlea težko poškodovalo dve veliki ladji.

Borbena letala so bombardirala preteklo noč pristaniške naprave v Margate.

Sovražnik je zmetel v zadnji noči le majhno število zažigalnih in rušilnih bomb nad zahodno Nemčijo. Nočna lovska letala so zbila tri britanske bombnike.

Kakor je bilo že v posebnem poročilu objavljeno, je podpolkovnik Mölders s svojo eskadrilo sestrelil večeraj nadaljnjih 5 sovjetskih letal in s tem dosegel v zračni bitki svojo 101. zmago.

Bern, 16. julija. Ip. Dopsnik »United Press« v Londonu poroča, da je prodor skozi Stalinovo črto največji vojaški dogodek vseh časov. Medtem pa se sovjetski vojski ne more več posrečiti, da bi zavrla nemško napredovanje, ki se razvija proti glavnim središčem Sovjetske zveze.

Berlin, 16. julija. Ip. Kakor javlja nemški poročevalski urad, je spodletel sovjetski poskus za ureditev obrambne fronte med Dnjeprom in Dvino. Sovjeti so tam zbrali mešane oddelke vseh vrst orožja, toda pohod nemških čet proti Leningradu se nadaljuje. Nekaj sovjetskih ujetnikov pripovedujejo, da je na baltičkem bojišču bil ustreljen neki sovjetski armadni poveljnik in 10 štabnih častnikov, ker so prehitro zapustili svoje postojanke. Po poročilu DNB-ja so nemški oddelki v predelu pri Vitebsku zajeli še nadaljnjih nekaj sto vojakov od 140. in 160. divizije.

Nemški vojniki napredujejo navzlic hudim podnebnim pogojem.

Berlin, 16. jul. Ip. Kakor trdi Nemški poročevalski urad, je nemško letalstvo tudi 14. julija nadaljevalo boj proti sovjetskim silam in prizadelo nasprotniku nove izgube. V 24 urah je bilo zbitih 24 sovjetskih letal, drugih 150 pa je bilo uničenih na tleh. Nemških letal je bilo zbitih samo 9. Skupno število uničenih sovjetskih letal je zdaj naraslo na 7182.

Pri napadih na sovjetsko zaledje so ta dan Nemci bombardirali važne vojne cilje, preskrbovališča in čete. V nekaj urah so pri Smolensku uničili 33 oklepnih voz in 500 avtomobilov, razen tega pa so onesposobili tudi veliko število strojne. Bombardirali so tudi cesto in progo med Smolenskom in Moskvo.

Obkoljevanje Petrograda

Rim, 16. julija. Ip. General Ambrosio Bolatti razlaga v rimskem »Piccolo« razvoj položaja na vseh odsekih vzhodnega bojišča v zvezi s tem, da je bila prebita Stalinova črta.

Clankar pravi, da je treba smatrati, da bodo Petrograd, Moskva in Kijev kmalu zasedeni, kajti ta tri mesta so sedaj vojaški cilji prvega reda, ker je tam središče industrijskega življenja, železniško in prometno križišče. Tudi če bodo sovjetske čete pri svojem umiku poplavlile rudnike in razdejale industrijske naprave, se to napadalec ne bo mnogo poznalo, ker bo lahko ta sredstva uporabljal še čez nekaj časa, sovjetska vojska pa bo potem brez vsakih sredstev. Sovjetska vojska lahko pri svojem umiku uporablja nato samo še rudnike in industrijske naprave na Uralu in v Sibiriji, kjer je položaj industrije mnogo slabši.

General Bolatti še dodaja, da so sovražne sile na finskih bojišču v takem položaju, da bodo kmalu odrezane od glavnine ostale rdeče vojske. Obkolitev Petrograda se že izvaja, ostale obkolitve pa bodo izvedene v pokrajini pri Smolensku in na številnih drugih odsekih Stalinove črte, od koder se rdeče čete ne bi mogle pravočasno umakniti. Prodiranje proti Kijevu in Mohilevu grozi obkoliti ruske sile, ki se bojujejo na romunskem bojišču. Nemška letala so že uničila glavne železniške proge in na razpolago so samo še ceste, ki pa so v slabem stanju. Premikanje rdečih čet je zato silno oteženo.

Med tem časom pa so prve italijanske divizije že potovale skozi Dunaj na poti na vzhodno bojišče. Še nekaj 100 km jih deli od bojišča. Dasi nemške sile silno hitro prodirajo, bodo zavezniške sile pravočasno prišle na bojišče po lavorike, kajti vojna še ni končana. Vojska na vzhodu lahko traja še dolgo, toda sovjetska vojska je že zelo oslajljena in angleški in ameriški posegi na vzhodno bojišče ne bodo mogli vplivati na izid vojne na vzhodu.

Upor v Ukrajini

Cariograd, 16. julija. Ip. Po poročilih iz Ankare je v Ukrajini izbruhnil upor. Ukrajinsko prebivalstvo bi se naj bilo dvignilo proti rdečim armadam in zastopnikom sovjetske vlade. Kolikor manjkajo podrobnosti, pa se vendarle poudarja, da je upor že zavzel splošen obseg in značaj.

O bojih na Stalinovi črti pa poudarjajo poročila, da je nemško letalstvo zelo podprlo naskok na utrdbе in sedaj zasleduje bežečega sovražnika. V odseku med Červikovom in Barjanskim so bombe vseh vrst zadele železniške proge, postaje in lokomotive. Samo dne

14. julija so letala z bombami uničila 23 lokomotiv, nad 1000 vagonov in dva oklepna vlak. Vzhodno od Gomele so nemška bojna letala presenetila zbiranja sovražnih čet in sovražnih kolon ter jih razpršila in jih napadla tudi z ognjem iz streljalic. Sovjetske izgube so izredno velike.

Iz Washingtona pa prihaja poročilo, da je vodja radijske revije »Broadcasting« poklical k sebi vse uslužbence ameriških vodilnih radijskih družb ter jim naročil, da želi, da pri svojih poročilih o položaju na vzhodnem bojišču ne bi uporabljali izraza »Stalinova črta«. Ameriško prebivalstvo bi namreč bilo zelo razočarano, ko bi bilo treba objaviti, da je Stalinova črta razbita. Toda zanimivo je, da se noben radijski napovedovalec ne drži tega navodila.

Kijev resno ogrožen

Bern, 16. julija. Ip. Poročila, ki prihajajo danes zjutraj iz Moskve, so zelo dramatična. Ta poročila vedo povedati, da je Kijev resno ogrožen zaradi nezadržnega prodiranja nemških in romunskih čet, ki se zelo hitro bližajo ukrajinski prestolnici.

V Moskvi so zelo vznemirjeni zaradi poteka bojev na tem odseku, kajti iz tega odseka pričakujejo v 24 urah poročila, ki za rusko vojsko ne bodo ugodna.

S finskih bojišč tudi prihajajo poročila, da nemške in finske čete nezadržno prodirajo proti Leningradu.

Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 16. julija. Ip. Romunsko uradno vojno poročilo pravi, da je sovjetsko bombardiranje področja okoli petrolejskega središča Ploestija povzročilo smrt treh ljudi, nekaj vojakov in civilistov pa je bilo ranjenih.

Romunska mornarica je razen sovjetske ogledniške ladje »Moskva« poškodovala pred pristaniščem Costanzo še drugo sovjetsko ogledniško ladjo iste vrste. Razen tega so polopili romunski mornarji štiri sovjetske ogledniške čolne in en rečni topovski čoln. To je znatna izguba za sovjetsko rečno mornarico, zakaj odslej ne bo Sovjetom več mogoče spraviti v Donavo drugih ladij.

Bukarešta, 16. julija. Ip. Po treh tednih vojne je položaj na sovjetsko-romunskem bojišču za rdeče čete porazen. Sovjeti so izgubili Bukovino in severno Besarabijo in romunske čete so dosegle obrežja reke Dnjester, kjer je poprej bila meja med Romunijo in sovjetsko Rusijo. Na nekaterih odsekih so bile rdeče čete poginane celo onstran reke Dnjestra in so tam romunske čete ponekod vdrlje 20 km globoko na sovjetsko ozemlje. Sovjetske izgube so ogromne in romunske čete so zaplenile ogromno orožja in zajele zelo mnogo rdečih vojakov. V sodelovanju z nemškim letalstvom je romunsko letalstvo sestrelilo okoli 1000 sovražnih letal.

Sovjetske izgube pa so bile velike tudi na moldavskem bojišču in sovjetske čete so bile v tem odseku popolnoma razkrojene. Položaj za rdeče čete je na romunskem odseku fronte več kot obupen, zlasti pa se uspeh zavezniških sil na tem odseku vidi iz tega, ker so sovjetski poveljniki svojim četam poprej napovedovali, da bodo v enem tednu v Bukarešti.

Bukarešta, 16. jul. s. Snočnje romunsko poročilo pravi, da so v noči od 14. na 15. sovjetska letala metala na stanovanjske predele v Bukarešti veliko zažigalnih bomb, večino požarov je bilo mogoče zadušiti, ker je v stanovanjih povsod pesek. Druge požare so pogasili gasilci. Pri napadu je bil en mrtev in dva ranjena. Sovjeti so že pri dveh napadih na Bukarešto metali samo zažigalne bombe.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 16. julija. Ip. Madžarsko vrhovno poveljstvo poroča uradno:

Naši nagli oddelki so v bojih s sovjetskimi zadnjimi stražami odbili napad nasprotnih oklepnih voz. Naše letalstvo je uspešno bombardiralo umikajoče se sovjetske oddelke.

Pregled po bojiščih

Dopisniki italijanskih listov, ki dobivajo točna poročila na najmerodajnejših nemških mestih, po-

ročajo svojim listom o neprestanih strahovitih bojih na vzhodnem bojišču. Že od sobote dalje divjajo siloviti boji na severnem odseku med Ostrovom in Pskovom, kjer so Nemci prebili sovjetski obrambni pas in predrl do Porhova. Vorošilov je v zadnjih obupnih naporih vrget na bojišče vse svoje oklepne oddelke, da bi zadržal direkten predor na Leningrad. V trikotu Pskov-Ostrov-Porhov divja sedaj že tri dni ogorčena borba, v kateri se odloča usoda Leningrada.

Drugo krvavo bojišče je na prostoru med Dvino in Dnjeprom, ali z drugimi besedami med

Fortificazioni, batterie ed apprestamenti portuali a Tobruk - colpiti

Bollettino Nr. 406.

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale, a Tobruk, velivoli, Italiani e Germanici hanno nuovamente colpito fortificazioni batterie ed apprestamenti portuali. Altre unità aeree germaniche hanno battuto aeroporti avanzati del nemico. L'avversario ha compiuto incursioni aeree su alcune località della Cirenaica: nei pressi di Bardia un velivolo Britannico è stato abbattuto dalla difesa.

ca: nei pressi di Bardia un velivolo Britannico è stato abbattuto dalla difesa.

Nell'Africa orientale, il giorno 13 una colonna di nazionali del valoroso presidio di Uolehefit ha effettuato una ardita puntata nello schieramento avversario, travolgendo brillantemente la resistenza del nemico, i cui reparti venivano volti in fuga. Il giorno 14 reparti coloniali dello stesso presidio di Uolehefit hanno attaccato unità indiane sloggiandole dalle loro posizioni.

Vojno poročilo štev. 406

Bombardiranje utrd in pristanišča v Tobruku

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil poroča:

Severna Afrika: Italijanska in nemška letala so zopet zadela z bombami utrdb, baterije in pristaniške naprave v Tobruku. Ostali oddelki nemških letal so bombardirali sovražna letališča.

Sovražnik je izvedel polete nad nekatere kraje v Cirenajki. Ena angleško letalo je bilo

sestreljeno od protiletalskega topništva v okolici Bardije.

Vzhodna Afrika: Dne 13. julija je italijanska kolona pogumne posadke v Uolehefitu izvedla drzen napad v sovražne postojanke in so tam bili poginjeni v brez sovražni oddelki. Dne 14. julija pa so kolonialni oddelki posadke v Uolehefitu napadli indijske oddelke in jih prisilili, da so se morali umakniti iz svojih postojank.

Premirje v Siriji podpisano

Vichy, 16. julija. Ip. Predsnočnim zvečer ob 20 je bil v Akronu podpisan sporazum o tem, da se nehajo sovražnosti v Siriji. Sporazum je za Angleže podpisal general Wilson, za Francijo pa zastopnik francoskega poveljstva general Verdillac. Sporazum o ustavitvi sovražnosti obsega 22 točk.

Berlin, 16. julija. Ip. Ob poročilu glede premirja med Angleži in Francozi v Siriji poudarjajo v nemških političnih krogih, da se Angleži pač ne morejo bahati, da bi bili s tem storili kaj slavnega, marveč da tudi to premirje vsakoraz služi za zgled Franciji in Evropi, ker vsebuje marsikateri nauk.

Angleške pomorske izgube v juniju

Rim, 16. julija. Ip. Angleško pomorsko poveljstvo je večeraj sporočilo, da znašajo pomorske izgube v juniju 79 angleških in drugih ladij, ki so v službi Anglije, s skupno 329.296 tonami. Kakor ponavadi tudi zdaj angleško poveljstvo objavlja samo polovico izgub, zakaj natančni in dokazani podatki, ki jih navajajo pristojne nemške oblasti, pravijo, da znašajo angleške izgube na morju v juniju čez 700.000 ton.

New York, 16. julija. Ip. Ameriški list »American Magazine« objavlja članek publicista Hitkinsa, ki opisuje težki položaj Velike Britanije. Clankar pravi, da ima angleško brodogradnjo zelo težko nalogo in je izpostavljena stalnim nevarnostim, življenjski pogoji angleškega prebivalstva pa se slabšajo od tedna do tedna. Hitler se po mnenju tega pisatelja bliža svojemu cilju, ki je, da bi odrezal Anglijo od svojih virov. Če se bodo razmere tako razvijale, tedaj je katastrofa neizogibna.

Sovjetsko vojaško odposlanstvo je odpotovalo iz Londona

New York, 16. julija. Sovjetsko vojaško odposlanstvo, ki se je 14 dni mudilo v Londonu, je pod vodstvom generala Gorlikova in polkovnika Draguna odletelo v Moskvo. Čez nekaj dni pričakujejo v Londonu njihov povratek.

Irska bo proti vsakomur branila svojo nevtralnost

Dublin, 16. julija. Ip. V irskem parlamentu se te dni vrši razprava o pooblastilih vladi. Poslanec Malacahy je vprašal predsednika vlade De Valero, če mu je znana Rooseveltova izjava, v kateri je rekel, da bi Amerika poslala orožje, če bi Irska dala zagotovilo, da bo to orožje uporabljeno proti nemškemu napadu.

De Valera je odgovoril, da nikdo ne more staviti takih pogojev Irski, ker hoče Irska ostati popolnoma nevtralna.

Poslanec Dillon je zavračal Rooseveltove izjave ter je poudaril, da irska zunanja politika ne sme biti dvomna in vse zunanje vloge naj vedo, da je irski narod odločen z vsemi silami upreti se vsakemu napadu, pa naj pride od koderkoli hoče.

Neresnična poročila s turško-bolgarske meje

Cariograd, 16. julija. Ip. Sovjetska agencija je objavila novico, da Bolgarija gradi utrdbе ob turški meji, ta dela pa vodijo nemški inženirji. Prav tako je sovjetska agencija objavila, da Bolgarija zbira nekaj letnikov čet ob turški meji. Turški dnevnik »Vatan« pravi, da so vse te novice tendenčne in popolnoma izmišljene, širijo pa se samo zato, da bi motile odnose med obema državama.

Nova nesramnost angleškega ministrskega predsednika

Rim, 16. julija. Ip. Predsednik angleške vlade Churchill je večeraj imel v poslanski zbornici govor, v katerem je obžaloval, da so pri zadnjih sejah zbornice bile izrečene zelo trde pripombe glede angleške vojne izdelave in izrečene resne besede, ki so povzročile zelo slab vpliv v Združenih državah ter dominionih, zlasti v Avstraliji. Ena od teh berečih je bila, da predstavlja angleška letalska industrija zmedo od vrha do tal. Take obsodbe so krivične in škodljive. Na kritike glede vlade bo dal odgovor na eni prihodnjih sej.

Potem je Churchill govoril o angleško-ruski vojaški zvezi ter jo slovesno razglasil. Gre za pravo zvezo in ruski narod je zdaj angleški zaveznik. Dejal je dobesedno:

»Angleži blagoslovijo rusko orožje in žele Rusiji sleherni uspeh, ne da bi se hoteli istovetiti z njenimi komunističnimi načeli.«

Ko je govoril o Siriji, je pohvalil generala Wilsona, ki je vodil operacije. Rekel je, da je ta general bil tisti, ki je rešil angleške sile najhuje nevarnosti, katere jim je grozila v Grčiji. Wilsonove operacije v Grčiji in v Siriji so občeudovanja vredni primer vojaške sposobnosti.

Pri razpravi o položaju v severni Afriki je Churchill dejal, da je boj pri Sollumu bil težak boj in da je treba bitko presojati v okviru splošnega boja.

Ordinanze dell'Alto Commissario Limitazioni alla circolazione degli automezzi

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, vista l'ordinanza commissariale 29 aprile 1941-XIX, n. 13, sulla disciplina della circolazione, ritenuta l'opportunità di limitare ulteriormente il consumo dei carburanti e dei pneumatici,

ordina:

Art. 1. La circolazione degli automezzi, autorizzati a sensi dell'articolo 5 dell'ordinanza commissariale 29 aprile 1941-XIX, n. 13, è permessa dalle ore 5 alle ore 23 dei giorni non festivi.

Art. 2. Nei casi di constatata necessità potrà essere rilasciata di volta in volta una speciale autorizzazione a circolare in ore notturne o in giornate festive.

Agli esercenti le professioni sanitarie, il cui intervento abbia abitualmente carattere d'urgenza, e negli altri casi di provata necessità continuativa, potrà essere apposta dall'Alto Commissario una speciale annotazione sull'autorizzazione prevista all'articolo 5 dell'ordinanza commissariale 29 aprile 1941-XIX.

Art. 3. Le autorizzazioni speciali, previste al primo comma dell'articolo precedente, sono concesse, su domanda dell'interessato, dall'Alto Commissario per la provincia di Lubiana con l'indicazione del percorso autorizzato e del giorno per il quale l'autorizzazione è concessa.

Nei casi di improrogabile urgenza l'autorizzazione può essere rilasciata, a coloro che risiedono nei comuni sedi di capitanato distrettuale, esclusa la città di Lubiana, dai capitani o commissari distrettuali, e, a coloro che risiedono in comuni diversi, dall'autorità di pubblica sicurezza o dai comandi RR. CC.

Art. 4. È fatto divieto di trasportare persone sugli autocarri adibiti al trasporto di merce; sugli stessi potranno prender posto, oltre al conducente, soltanto le persone addette al carico e scarico ed il proprietario della merce, i quali devono essere in grado di dimostrare tale loro qualità.

Art. 5. È fatto inoltre divieto alle donne ed ai bambini di circolare nelle autovetture private senza la presenza del titolare della licenza speciale di circolazione.

Art. 6. Gli automezzi, sia privati che da noleggio, iscritti nella provincia di Lubiana, non possono uscire senza speciale autorizzazione rilasciata dall'Alto Commissario.

Art. 7. Gli ufficiali ed agenti della Forza pubblica sono incaricati di curare l'osservanza della presente ordinanza e di accertarne le contravvenzioni, che sono punite con l'ammonizione da lire 25 a 200.

Il contravventore è ammesso a pagare immediatamente il minimo dell'ammonizione.

In ogni caso, però, le contravvenzioni saranno immediatamente segnalate all'Alto Commissario per la revoca della licenza speciale di circolazione.

Art. 8. La presente ordinanza entra in vigore il 20 luglio 1941-XIX.

Lubiana, 12 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Scioglimento del Circolo Automobilistico sloveno

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto il proprio decreto 20 maggio 1941-XIX, n. 20, con cui veniva sottoposta a vigilanza la sezione di Lubiana del Circolo Automobilistico sloveno (Slovenski Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana),

vista la relazione del delegato commissariale e sentiti gli organi sociali, ritenuto che per effetto dello smembramento dell'ex Banato della Drava un Circolo Automobilistico per l'intero territorio del banato stesso è divenuto privo di oggetto ed è inoltre incompatibile con la nuova sistemazione politica e amministrativa determinatasi,

decreta:

Il Circolo Automobilistico sloveno con sede a Lubiana, è sciolto, e la liquidazione ne è affidata al presidente signor Augusto Praprotnik.

La sezione di Lubiana del Circolo stesso viene autonoma ed estende la propria attività sull'intero territorio della provincia di Lubiana.

Il decreto commissariale 20 maggio 1941-XIX, n. 20, è revocato.

Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 12 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Revoca della sottoposizione a sequestro della Società di assicurazione »Slavia« a Lubiana

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto il decreto commissariale 29 aprile 1941-XIX, n. 14, con cui veniva sottoposta a sequestro la Società stessa per la revoca del sequestro e la relazione del sequestratario,

ritenuto che dagli accertamenti eseguiti la predetta Società è di prevalenti interessi sloveni della provincia di Lubiana e per il resto di interessi di nazione amica,

decreta:

È revocato il decreto commissariale 29 aprile 1941-XIX, n. 14, con cui veniva sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività esistente nella provincia di Lubiana di spettanza della Società d'assicurazione Slavia.

Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 12 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Disciplina dei consumi

Proseguendo l'azione intesa a disciplinare la distribuzione dei generi di prima necessità alla quale l'Alto Commissariato dedica tanto interessamento, col 16 corrente entra in vigore il razionamento dei grassi alimentari e dello zucchero e stesso a tutti i cittadini, convivenze

Dragocen knjižni dar Eksc. Visokega Komisarja

Ze ponovno smo imeli priliko našo javnost obveščati o velikodušnih italijanskih knjižnih darovih, ki so jih bile deležne razne naše prosvetne ustanove, zlasti univerzitetna knjižnica. Sedaj ima naša prva javna knjižnica vnovič prijetno dolžnost, da se iskreno zahvali Eksc. Visokemu Komisarju za njegov bogato izbrani knjižni dar. So to publikacije Italijanske Akademije, in sicer nje prideljenega »Narodnega središča za študij Rinascenta« v Firenzi in nekaj del znanega pisatelja Giovannina Papinija, odličnega sodelavca te ustanove. Prejeli smo vse doslej izšle številke revije »La Rinascenta«, ki jo vodi G. Papini, a urejuje E. Alodoli, sedaj že v četrtem letniku. Revija je posvečena problemom one velike dobe italijanske zgodovine in kulture, ki sega od Petrarke do Michelangela in ki je dala evropski omiki

nov obraz. Od samostojnih spisov, ki jih izdaja gornja ustanova, smo dobili, in sicer v numeriranih eksemplarih, »Poezije Giuliana da Medicija« (izdal G. Fattini, 1939), delo »Glasbene slovesnosti v Firenzi medicijske dobe« (izdal F. Ghisi, 1939), »Pisma Cosima I. de' Medici« (izdal G. Spini, 1940), po R. Paoliju oskrbljeni prevod velikega H. Wofflinovega dela »Klasična umetnost Rinascenta« (1941) in G. Cammellejevo študijo o bizantinskem učenjaku Manuelu Chrysolarasu, oem izmed začetnikov humanizma v Italiji (1941). Te publikacije primerno dopolnjuje »Mediciska bibliografija«, ki jo je sestavil S. Camerani (1940). Lepemu daru se pridružuje še G. Papinijeva znanost »Zgodovina Kristus« (Storia di Cristo, 10. izd. 1933) in zbirka esejev »Italia mia« (nova izdaja 1939), oboje z lastnorodnim podpisom avtorjev.

Vojne priprave ameriškega imperializma

Načelnik ameriškega glavnega stana trdi, da »ameriška vojska ne sme ostati nezaposlena«

Washington, 16. julija. mg. Roosevelt in njegov krog sodelavcev vedno bolj pospešujejo priprave za vojno in poseg Amerike v vojno. Del ameriškega tiska, ki pravi, da izraža mnenje ogromne večine ameriškega ljudstva, sicer skuša na vse načine preprečiti vstop Amerike v vojno, toda vlada izdaja celo vrsto odredb in predlogov v kongresu in vsi kažejo na to, da se ameriški imperializem pripravlja na obsežen poseg v evropske zadeve, seveda tako, da bo zadoščeno ameriškim težnjam po čim večji posesti važnih oporišč na tistem ozemlju, ki je še pod angleško oblastjo.

Ameriški senatu je vlada te dni dostavila nov zakonski predlog, ki dosedanja vojaška pooblastila predsedniku Rooseveltu spreminja v toliko, da naj Roosevelt dobi pooblastila, da bi neomejeno podaljšal vojaško službo in da bi lahko pošiljal ameriško vojsko tja, kjer bi bilo to potrebno, samo da bi se lahko reklo, da gre za obrambo zahodne polote. Voditelji parlamentarne večine pa so se sešli pred razpravo o tem zakonu in so odklonili drugi del tega zakona, ki govori o pošiljanju ameriških čet na tuja oporišča. Zakonski načrt je bil tedaj odkrjen in gre torej samo za to, da se vojaška služba podaljša. Ta Rooseveltov poraz je precej pomemben, še večja pa je v tem oziru zmaga tiste skupine članov kongresa, ki je proti posegu v vojno. Izolacionisti v parlamentu izjavljajo, da se je tokrat prvič zgodilo, da so tudi Rooseveltovi pristajali morali bolj vpoštevati razpoloženje prebivalstva in da niso mogli iti v svojem izživljanju predaleč. Rooseveltov pristajal Georges Morris, ki v senatu zastopa Nebraska in ki je bil vedno odločen Rooseveltov pristajal, se tokrat ni mogel strinjati z Rooseveltom ter je bil proti dodatku, ki daje Rooseveltu pravico, da pošilja svoje čete, kamor hoče. Morris je rekel, da mora biti proti temu zakonskemu načrtu, kajti ameriška vlada mora izpolniti svoje obljube, ki jih je dala vojnim obveznikom. Senator Johnson je tudi zavzel opozicijsko stališče in izjavil, da je Roosevelt sklenil podaljšati vojaški rok zaradi tega, ker želi državo spraviti v vojno.

Toda ameriški vojaški krogi skušajo uveljaviti svoje nazore. Tako je načelnik generalnega štaba kopne vojske Georges Marshall opozoril kongres in vojaški odbor na kongresu, da bi bilo zelo neumestno, če bi pri vseh bodočih akcijah morala ostati kopna vojska ob strani in bi vojaški ostali nezaposleni. Kopna vojska namreč ni sodelovala pri zasedbi Islandije, kajti Islandijo so zasedli mornarji in mornariški štelci. Tako postopanje pa obseja v brezdelje dve tretjini ameriških izvežbanih odelkov in tri četrtine častnikov in če bi se ta način uporabe oborožene sile nadaljeval, tedaj bi to lahko pomenilo pravo narodno žalost za Ameriko.

Včeraj pa je zopet govoril mornariški minister Knox, ki je rekel, da ne obstaja noben sporazum med ameriško in angleško vojno mornarico. Ameriške ladje opravljajo samo patrolno službo v območjih, ki jih je določil Roosevelt. Ameriške vojne ladje nimajo nobenih stikov z angleškimi. Toda ameriške vojne ladje spremljajo tiste prevozne ladje, ki vozijo oskrbo na Islandijo. Ameriški listi pišejo, da je na Islandiji 40.000 mož ameriške mornarice in za tako močno posadko je treba dovažati precej potrebščin. Prevoz na Islandijo pa bo tudi zahteval, da bo še več ameriških trgovskih ladij izločenih iz trgovskega prometa.

Državni podtajnik v zunanjem ministertvu Sumner Welles je izjavil med drugim, da Amerika želi, da bi Portugalska ohranila Azorske in Cap Verdse otoke. Pri tem pa je opozoril na Rooseveltove besede, ki je izjavil, da je nujno, da ostane oporišča na Atlantiku v »priateljskih rokah«. Zato pa ameriška vlada nima nobenih napadnih namenov proti portugalskim posestim, pač pa se ameriška vlada tokrat odločno drži načel o zakoniti obrambi.

Vso to ameriško gonjo za vstop v vojno pa seveda najbolj podpirajo med drugim tudi komunisti. Glavni tajnik ameriške komunistične stranke

collettive civili e pubblici esercizi che non siano in possesso di scorte.

Inoltre è in corso di pubblicazione l'ordinanza che stabilisce particolari norme sulla distribuzione e sulla vendita delle carni.

Le norme sui prezzi si devono eseguire

L'Ufficio Stampa dell'Alto Commissariato, richiamandosi alle disposizioni sui prezzi, impartite dall'Alto Commissario, ricorda ai commercianti e ai consumatori l'obbligo di attenersi scrupolosamente ai prezzi fissati, non dando luogo, per nessuna ragione, a possibilità di trasgressioni. Allo scopo di tutelare la rigida applicazione dei prezzi stabiliti è necessario che anche il pubblico dei consumatori dia la propria collaborazione, sia evitando nel modo più assoluto di pagare le merci a prezzo superiore di quello dei listini — prezzo che tiene conto anche di una equa percentuale di guadagno da parte di rivenditori —, sia denunciando senza riguardo i trasgressori delle ordinanze. Chi cerca di acquistare merci a prezzi superiori a quelli stabiliti, non fa soltanto un danno a se stesso, ma alla intera collettività, e perciò è da considerarsi responsabile alla stessa stregua del venditore ingordo e senza scrupoli, e come questo, quindi, è punibile. Ogni giorno l'Alto Commissario emana provvedimenti punitivi contro commercianti e rivenditori colpevoli di aver trasgredito la legge, danneggiando così i cittadini; gli accertamenti continuano e le autorità, incaricate della tutela dei prezzi, proseguiranno inflessibili la loro opera, che è opera di bene pubblica.

je včeraj izjavil, da je odločen pristaš Rooseveltove politike. Ker komunisti nikdar ne marajo popustiti od svojih načel, je jasno, da je moral Roosevelt odnehati s svojimi demokratičnimi načeli. Državni podtajnik v vojnem ministertvu Patterson pa je izjavil pred senatnim odborom, da je preiskava o vojni produkciji v Ameriki dokazala, da so ameriške države napravile veliko pot naprej na svojem stremiljenju, da bi imele vojsko, ki bi bila močnejša od vojske kateregakoli naroda in sicer v organizacijskem in materialnem pogledu. Ameriška vojska je »napravila velik napredek ter je dovolj pripravljena in oborožena«. Patterson pa je nadaljeval: »Ko je bil objavljen ukaz o neomejenih potrebah, smo skrbeli za to, da bi proizvajali več vojne gradiva, kakor pa ga imajo v Evropi. Gradimo stalno nove industrijske naprave in dajemo vedno nova naročila. Upoštevati moramo sedanj način vojskovanja v Evropi, toda imamo dovolj streliva.

Odhod italijanskih in nemških konzulov iz Amerike

Newyork, 16. julija. 15. t. m. so se vkrcali italijanski in nemški konzuli v Združenih državah in njihove osebe na oboroženi potniški parnik »West Point«. Ameriška policija je zaprla ves dotični predel v pristanišču in ni pustila v bližino niti časnika. Parnik bi moral odpluti že včeraj, toda posebno oddaljeni konzuli še niso došli v Newyork. Zato bo odhod odložen za par dni. Večina italijanskih konzulov in konzularnih uradnikov je dospelo v Newyork v zadnjih dveh dneh. Dne 14. t. m. so se sešli na sedežu italijanskega generalnega konzulata v Newyorku, kjer jih je pozdravilo veliko italijanskih podanikov, živčevih v Newyorku, ter jim priredilo prisrčno odhodu. V celoti bo odšlo 125 italijanskih konzulov in konzularnega osebja in 320 Nemcev. Mnogi Američani so osebno in pismeno izjavili italijanskim uradnikom obžalovanje, da odhajajo ter jim želeli srečno potovanje. (Gazzettino.)

Roosevelt je sklenil izzvati vojno z državami osi

Newyork, 16. julija. Ip. Pristojni politični krogi, ki imajo stike z Rooseveltovo okolico, izjavljajo, da je sedaj že jasno, da se Roosevelt trudi, da bi čim prej izbruhnila vojna med Ameriko in državami osi. Amerika bi se tako lahko čim prej postavila na stran Anglije, in to prej, preden bi bili končani boji na Ruskem in na Blžnjem vzhodu.

S tem v zvezi poudarjajo, da je ameriško vojno brodoge prešlo ukaz, da naj brez opo-

zorila strelja na vsako vojno ladjo, podmornico ali pa letalo osi. Kadar bi sile osi tak napad ugotovile, pa bi ameriška vlada zvalila odgovornost na angleške vojne ladje. Če bi pa nato bila kakšna ameriška vojna ladja napadena, tedaj bi Roosevelt takoj izrazil ta primer in napovedal vojno, ne da bi vprašal kongres za njegovo mnenje.

»Daily Mirror« piše, da je neki bivši bojevniki poslal Rooseveltu dopisnico, v kateri vprašuje predsednika, »zakaj hoče zamenjati položaj predsednika Združenih držav za položaj podpredsednika angleške vlade?« List piše v zvezi s to dopisnico, da je Churchill do sedaj že dokazal, da ni na višini svoje naloge. Sedaj pa boče tak nesposoben državnik prevzeti vodstvo Amerike. Toda ameriški kongres ne sme predati svoje oblasti angleškemu parlamentu in ne sme dovoliti, da bi Roosevelt Ameriko izročil Churchill.

Tajne obveze ameriške vlade

Berlin, 16. julija. Ip. Nemški tisk piše zelo obširno o zadnjih zmagovitih uspehih nemške vojske na vzhodnem bojišču, in sicer zlasti v odseku pri Kijevu, kjer je sovražnik zbral velike sile in ogromna sredstva, bil pa je pohojen in so njegove izgube ogromne.

Toda nemški listi se ozirajo tudi proti Ameriki in pravijo, da je Roosevelt v svoji napadalni politiki odrgel masko in pokazal svoje prave namene. »Nemška politična in diplomatska korespondenca« pravi, da je Willkie v svojih izjavah še enkrat potrdil, da je ameriška vlada prevzela napram Angliji tajne obveze in da je ameriški poseg v evropske zadeve že popolnoma točno predviden in določen Glasilo nemškega zunanjega ministertva poudarja, da je treba sedaj postopati tako, da bo izključeno silaherno presenečenje, kajti v Ameriki samo čakajo na to, da bi lahko odgovornost za napad naložili Nemčiji na ramena. Kajti ameriško javno mnenje je bilo ves čas obveščano, tako da se je zdelo, da je Amerika v nevarnosti od zunaj. Roosevelt pa je vedno storil vse, da bi zvrnil odgovornost na druge in je tudi mnogo doprinesel k temu, da se je položaj v Evropi razvijal čim bolj nesrečno. Sedaj se je Roosevelt zvezel še s komunizmom, da bi še bolj škodoval Evropi.

»Lokal Anzeiger«, »Deutsche Allgemeine Zeitung« in »Frankfurter Zeitung« pišejo v istem smislu in pravijo, da se ustanavlja trojica, ki si hoče prilastiti svet, in ta trojica bi bila Roosevelt-Churchill-Stalin. »Berliner Börsen Zeitung« piše, da ameriški imperialisti posegajo še na Portugalsko in na Irsko, kajti tudi ti dve državi skuša Roosevelt rešiti pred »nemško nevarnostjo«.

Washington, 16. julija. Ip. Tisti ameriški tisk, ki podpira boj proti posegu v vojno, skuša z vsemi možnimi sredstvi preprečiti resnični vstop v vojno.

»Chicago Tribune« piše, da se bo kongres napravil samomor, če ne prepreči Rooseveltu pošiljati vojske na druga tuja ozemlja. List poudarja, da je 80% ameriškega prebivalstva proti vstopu v vojno. List pravi, da je sedaj nastopila ura kongresa. Če se kongres te svoje dolžnosti ne bo zavedel, tedaj se bo zrušila ameriška republika, ki je bila zgrajena s trpljenjem tolikih generacij.

Japonska mora biti pripravljena

Tokio, 16. julija. Ip. List »Kokumin« poudarja v svojem današnjem poročilu z vzhodnega bojišča, da vkljub sovjetskemu odporu nemške čete hitro napredujejo. »Kokumin« sklepa, da se mora Japonska zelo zanimati za ta položaj in se pripraviti na vse možnosti na ta način, da zavzame zelo odločno stališče.

Nemški list v Belgradu

Belgrad, 16. julija. Od srede dalje prične izhajati v Belgradu nemški dnevnik »Donau Zeitung«, ki ga bodo urejevali nemški časnika. (Stampa.)

Gospodarstvo

Preklic postavitve zavarovalne banke »Slavije« v Ljubljani pod sekvester

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na komisariatsko odločbo z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 14, s katero se je postavila zavarovalna banka »Slavija« pod sekvester, glede na prošnjo tega zavoda, da se sekvester ukine, ter na sekvestrovo poročilo in ker je po opravljenih poizvedbah udeležba pri tej banki pretežno slovenska iz Ljubljanske pokrajine, v ostalem pa je udeležben priateljski narod,

odreja:

Razveljavlja se komisariatska odločba z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 14, s katero se je postavilo pod sekvester vse in vsakršno poslovanje zavarovalne banke »Slavije« v Ljubljanski pokrajini.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 12. julija 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Italijanske ladje na Donavi. Dve novi motorizirani italijanski ladji sta začeli opravljati na Donavi službo kot cisternski ladji. Gre za prvi dve ladji večje flote cisternskih parnikov, ki jih bo imela na Donavi družba SIND. Prva dva parnika imata imeni Milano in Turin. SIND bo imela v Budimpešti tvornico za graditev petrolejskih ladij-tankov. Na Madžarskem ima SIND generalno agencijo, v Romuniji pa jo zastopa romunska SIND.

Pogovori med Turčijo in Grčijo. Med turškimi in grškimi uradnimi krogi so se začeli pogovori, na katerih so razpravljali o možnosti, ali se ne bi dalo obnoviti trgovskih odnosov med Turčijo in Grčijo. Kot posebno nujno je bilo vprašanje izvoza turškega žita v Grčijo na osnovi že obstoječega turško-grškega kliranga.

Švicarska zunanja trgovina. V mesecu juniju je Švica uvozila blaga za 157,9 milijonov švicarskih frankov (v maju za 160 milijonov frankov), junjski izvoz pa je dosegel 107,8 milij. švic. frankov (maju 120 milij. frankov). V prvem četrtletju letošnjega leta je dosegel švicarski uvoz 917,3 milij. frankov, izvoz pa 666,2 milij. frankov.

Dodatni dogovori med Nemčijo in Hrvaško. Ker se v Zagrebu niso mogli končati trgovinski razgovori med Nemčijo in Hrvaško, je bila te dni v Nemčiji hrvaška komisija, ki naj bi zlasti uredila vraščanje nemških pošiljk na Hrvaško in pa plačilni promet med Zagrebom in tistimi pokrajinami bivše Jugoslavije, ki jih je zasedla Nemčija. Kakor poročajo, so sedaj že

pripravljene nemški kontingenti za Hrvaško, v Zagrebu pa tudi že sestavljajo hrvaške kontingente za Nemčijo.

»Paklina«, privilegirana petrolejska d. d. v Zagrebu. Hrvaška vlada je izdala odlok za ustanovitev privilegirane petrolejske delniške družbe »Paklina« s sedežem v Zagrebu. Nova delniška družba bo začela delovati z osnovnim kapitalom 5 milijonov din ter ima monopol na uvoz in izvoz petroleja, kakor tudi na vso industrijo petroleja in petrolejskih derivatov. Delnice »Pakline« se bodo glasile na ime. Prodane so lahko le z dovoljenjem ministertva za gospodarstvo, pri čemer ima država, ki ima že a priori 60% delniškega kapitala, predkupno pravico.

Spremembe in dodatki v združenem registru. Stavbena zadruga »Ježenski dom« na Ježici, zadruga z omejenim jamstvom, je sprejela zadruga pravila. Upravni odbor sestoji iz 5 zadržnikov, izbršajo se člani upravnega odbora: Lenarčič Simon, Čizman Lojze, Kopitar Peter, Dovč Jernej, Škerl Vinko in Dovč Franc. — Pri Tiskovni zadrugi, zadrugi z omejenim jamstvom, se izbršijo član upravnega odbora dr. Fetič Otton, vpiše pa se član upravnega odbora Reiser Josip, ravnatelj v pokroju, Ljubljana, Igriška ulica 5. — Hranilnica in posojilnica, zadruga z neomejenim jamstvom v Selu pri Žužemberku, je sklenila razdruženje zadruga z likvidacijo. Likvidatorji so Podlipnik Josip, Ozimek Anton in Mandelj Janez.

Madžarska sekcija gospodarskega sveta za Srednjo Evropo. Da bi se doseglo čim tesnejše gospodarsko sodelovanje med državami srednje in jugovzhodne Evrope je bila v Budimpešti ustanovljena Madžarska sekcija gospodarskega sveta za Srednjo Evropo. Ta sekcija bo imela podsekcije za poljedelstvo, industrijo, trgovino, transport in kredit. Tudi v drugih državah srednje in jugovzhodne Evrope bodo čimprej ustanovljene podobne sekcije.

Rekvizicija žita na Švedskem. Švedske oblasti so objavile odlok, da zapade od 10. julija rekviziciji vse žito, nekatere vrste pese, nekaj krme ter koruza. Lastniki morajo oddati žito, riž, ječmen, oves, mešano žito, bob in repo, v kolikor imajo teh pridelkov nad 1000 kg. Določeno so že cene za odkup in podvzeti so koraki, da se bodo oblastne odredbe povsod točno izpolnjevale.

Stroga štednja pogonskega goriva v Nemčiji. Hrvaška agencija Velebit poroča, da je v Nemčiji predvidena stroga štednja tekočega pogonskega goriva. Na ta način bo prihranjenih na leto najmanj 1 milijon ton tekočega goriva. V domači uporabi stopa vedno bolj v ospredje gorivo domače proizvodnje, kakor lesni plin in lesno ogelje. Vsi avtomobili, osebni in tovarni, zadnje čase celo ladje po nemških plovih rekah in kanalih imajo motorje, ki so prirejeni na pogon z lesnim plinom.

La scolarosa di Cerknica saluta con entusiasmo l'Ecc. l'Alto Commissario Emilio Grazioli. - Šolska mladina v Cerknici navdušeno pozdravlja Eksc. Visokega Komisarja Emilija Graziolija.

Prvi nastop Ilirijanskih plavalcev

Bodrilne besede Eksc. Graziolija športnikom

Wernerjeva je preplavala 200 m prsno v času 3.27 min. in dosegla nov rekord, ki je boljši od italijanskega državnega rekorda

V torek zvečer ob 20.30 je priredila plavalna sekcija SK Ilirije v svojem kopališču v Tivoliju odlično uspelo prireditve. Plavalnih tekem se je udeležil tudi Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli in je pokazal mnogo zanimanja za ta lep šport. Med občinstvom je vladalo veliko zanimanje za to, po daljšem premoru prvo plavalno prireditev in se je temu primerno tudi odzvalo.

Spored se je začel s skoki. Tekmovali so trije: Janovsky, Keržan in Pribovšek, in sicer v teh skokih: skok naprej z zaletom, skok nazaj, nazaj z zaletom, skok naprej skrcen, pol svedra naprej z zaletom, pol vijaka z zaletom stegneno in olimpijski skok. Vsi tekmovalci so si bili po ocenah približno enaki.

Tej točki je sledilo plavanje na 200 m prosto (seniorji skupina A). Nastopilo je 5 tekmovalcev. Favorit med njimi je bil Branko Žizek, bivši jugoslovanski rekorder in eden najboljših plavalcev v Evropi, ki je tokrat prvič tekmoval za Ilirijo. Takoj po startu je prešel v vodstvo, prvih sto metrov je preplaval v 1:09.2 in je prednost, ki jo je imel od začetka, vedno večal ter zmagal s precejšnjim naskokom.

1. Žizek 2:22.6, 2. Močan 2:32.5, 3. Loezar 2:37.0.

200 m prsno seniorji skupina A). Na startu je bilo 6 tekmovalcev. 1. Herzog 3:05.4, 2. Brozovič 3:13.0, 3. Zigon 3:18.8. Herzog je vso progo vodil, Brozovič pa je bil vedno drugi.

100 m hrbtno (seniorji skupina A). 5 tekmovalcev. Pelhan je takoj pokazal, da je za razred boljši od ostalih in je zmagal v odličnem času. 1. Pelhan 1:14.6, 2. Grašek 1:26.0, 3. Petek 1:30.2.

Po tej disciplini je Visoki Komisar Eksc. Grazioli pristopil k plavalcem, ki so se zbrali za stolpom in ga pozdravili, ter jih nagovoril. Dejal je, naj pridno trenirajo, da bodo mogli dobro zastopati slovenski šport v tekmovalnih z italijanskimi klubi, do katerih bo gotovo prišlo. Nudil bo plavalcem tudi vso podporo, kajti ta šport mu je prav posebno ljub. Po pozdravu in zahvali je Eksc. Grazioli odšel zopet na svoje mesto ter dalje prisostvoval teknam.

Na vrstnem redu je bilo 50 m prosto (mladina). Ilirija je začela vzgajati in vežbati velik kader mladih moči, da bo imela tudi odlične naraščaj. Med njimi se je razvila živahna borba. Zmagal je Sežun. 1. Sežun 37.5, 2. Čekić 39.8, 3. Rudolf 40.6.

50 m hrbtno mladina: 1. Kosec 54.1, 2. Zigon 57.2, 3. Bezjak 1:06.2.

50 m prsno deklice: 1. Koželj 47.8, 2. Lap 52.8, 3. Verlič 55.4.

400 m prosto juniorji. Na startu je bilo sedem tekmovalcev, med njimi tudi Finčeva, ki je plavala med juniorji za trening. Vrstni red prvih treh je bil vso progo enak. 1. Smerkolj 6:8.6, 2. Andolšek 6:18.8, 3. Fine Draguš 6:25.0.

200 m prsno (seniorji skupina B). Startalo je 5 tekmovalcev, med njimi je bila zopet ena tekmovalka, Wernerjeva. V tej disciplini se je razvila najhujša borba med Prešernom in Wernerjevo. Prvih 100 m sta preplavala v 57 sek. Zmagal je za udarec prešeren. Wernerjeva pa je dosegla svoj najboljši čas, ki je boljši od italijanskega ženskega državnega rekorda. 1. Prešeren 3:26.6, 2. Wernerjeva 3:27.0, 3. De Cleria 3:49.9.

Štafeta 3x100 m mešano. Startalo so štiri štafete. Prva je imela 50 sek. handicapa, druga 30 sek. in tretja 20 sek. Tudi tu se je razvila ogorčena borba posebno za zadnji predaji med Žizkom, ki je bil takrat še okoli 5 m zadaj, in ostalimi. Na cilj so priplavale prve tri štafete vse obenem, tako da je bilo na pogled težko določiti, katera je bila prva. 1. Moška

štafeta 3:41.5, 2. ženska štafeta 3:59.4, 3. II. moška štafeta 4:09.4.

Štafeta 4x50 m prosto je odpadla. Sledili so še propagandni skoki, ki so jih izvajali isti kot prej: Janovsky, Keržan in Pribovšek. Skakali pa so nekoliko boljše kot v tekmovalnih skokih.

Potem so isti trije izvajali še nekaj zabavnih skokov. Med gledalci so želi zanje prisrčen smeh.

Zadnja točka je bila waterpolo tekma med ilirijanskim A in B moštvom. Igra je bila vse-skozi živahna in napeta. V prvem polčasu je zmagalo A moštvo z rezultatom 1:0. Drugi polčas se je začel brez odmora. B moštvo se je kmalu posrečilo izenačiti rezultat na 1:1, toda nekaj pred koncem je A moštvo zabilo drugi in zmagovalni gol. Tekma je imela bolj značaj treninga. Najboljši igralec je bil zopet Žizek.

Sinočna prireditev je odlično uspela in vsi bi želeli, da bi jih bilo kmalu še več podobnih in morda ne samo med ilirijanskimi plavalci, ampak da bi videli to sposobno ekipo tudi kmalu v borbi s kakšnim drugim moštvom.

Slovenska lahko atletska zveza (službeno). Ponovno opozarjamo, da bodo izpiti za lahko atletske sodnike v soboto, dne 19. t. m. ob 15 na letnem telovadišču v Tivoliju. Gospode kandidat opozarjamo, da se bodo izpiti pričeli točno in jih naprošamo, da se javijo pravočasno izpitni komisiji. Obenem naprošamo gospode sodnike, kateri so imenovani v izpitno komisijo in sicer gg. geom. Černe Miroslav, Zupančič Milutin in Cimprman Maks (I. komisija) ter gg. dr. Kuhelj M., Finec Milan in dr. Nagy Ernest (II. komisija), da se gotovo udeležijo sestanka, ki bo v četrtek, dne 17. t. m. ob 20 v klubski sobi SK Ilirije nad kavarno Evropo v svrhu dogovorov in organizacije sodniških izpitov. Imenovane gospode sodnike naprošamo, da se tega sestanka točno in gotovo udeležijo, kakor tudi predsednik obeh komisij g. Gorjanc.

Mavser je vrgel kopje 65.84 m. Na lahko-atletskem dvoboju med Celovcem in Solno gradom je v moštvo Celovca nastopil tudi Mavser iz Kranja, bivši član ljubljanskega kluba »Planinac«. Pri metanju kopja je dosegel Mavser lep uspeh, saj je vrgel kopje 65.84 metrov. Tudi vsi drugi njegovi meti kopje so segli nad 62 metrov.

V Tivoliju gradijo veliko otroško igrišče

Medtem, ko je v Ljubljani gradbena delavnost tako javna kakor tudi zasebna v lepem razmahu, saj lepo napredujejo gradbena dela pri mestnih tržnicah, pri zatvornici ob stari curkrarni, na ljubljanskem Gradu ter se dokončuje stanovanjski blok Pokojniškega zavoda, so se začela tudi v Tivoliju javna dela, ki bodo temeljito preobrazila to zares lepo ljubljansko sprehajališče. Glavna smer za dohod v Tivoli je seveda mimo Aleksandrove ceste naprej po širokem drevoredu. Tu morda sprehajalci, ki hite, da pridejo še naprej v hlad in senco podrožniških gozdov, ne zapazijo, da se je začela spreminjati okolica tivolskega parka ob znanem ribniku, do katerega vodi mnogo manj obiskana pot skozi drevored v podaljšku Nunske ulice. Na tem mestu namerava mestna občina zgraditi razširjeno otroško igrišče, ki bo eegalo, gledano proti Tivoliju, na desno stran v trate ob ribniku, prav tako pa na levo stran ribnika, tako da bo zajelo skoraj ozemlje vse sedanje mestne vrtinarje.

Za sedaj so gradbena dela za ureditev otroškega igrišča v teku le v desni polovici, torej nad ribnikom in desno od njega, če gledamo proti Tivoliju. Bodoče otroško igrišče bo imelo obliko velikanskega kroga, ki bo meril v premeru 200 metrov. Središče tega kroga leži približno v sredini ribnika in bo seveda ves ribnik tudi ležal v območju otroškega igrišča. Igrišče samo bo krog in krog obdajala krožna pot. Prav to pot gradijo sedaj. Po načrtu naj bi bilo vse otroško igrišče skoraj vodoravno. Ker se pa svet v Tivoliju tudi v bližini ribnika polagoma dviga, da graditev krožne poti mnogo dela. Na gornjem koncu ribnika odkopavajo svet za krožno pot skoraj v globino dveh in pol metrov. Na spodnjem koncu, torej že v bližini železniške proge, pa morajo napraviti prav tako visok nasip. Krožno pot gradijo sedaj tako, da ilovico in zemljo, ki jo zgoraj odkopavajo, z vozički odvažajo na industrijskih tirih, ki so napeljeni po že nasuti krožni poti. Na ta način na zgornjem delu krožna pot vedno bolj leze v zemljo, na spodnjem koncu pa zaradi nasute gradiva prihaja vedno bližje progi. Nova krožna pot otroškega igrišča sega

Predpise o cenah je treba izpolnjevati

Sklicujoč se na odredbo o cenah, ki jih je izdal Visoki Komisar, opominja Tiskovni urad Visokega komisarata trgovce in konzumente, da so obvezni natančno se držati določenih cen, ki naj jih pod nobenim pogojem ne prekorajajo. Da se bodo predpisi o določenih cenah točno izpolnjevali, je potrebno, naj tudi občinstvo konzumentov samo sodeluje na ta način, da bodisi na noben način ne plača več, kakor je določeno na uradnem seznamu — ki upošteva tudi pravičen odstotek zasluzka prodajalcev — bodisi, da brezobzirno prijavi kršitelje odredb. Kdor skuša kupiti blago po višji ceni, kakor je določeno, ne škoduje samo sebi, temveč tudi skupnosti in se zato smatra, da je odgovoren po istem merilu, kakor pohlepni prodajalec in je zato tudi kakor ta brezobzirno kazniv. Visoki Komisar vsak dan izreka kazenske ukrepe proti trgovcem in prodajalcem, ki so okrivljeni, da so kršili zakon in tako škodovali meščanom; preiskave se nadaljujejo in oblasti, ki jim je poverjeno nadzorstvo nad cenami, neomajno nadaljujejo svoje delo, ki je v dobro javnosti.

Ureditev porabe živil

Prehranjevalni zavod za ljubljansko pokrajino nadaljuje z delom, ki naj pravično uredi razdeljevanje najpotrebnejših živil. Temu vprašanju posveča Visoki Komisarjat vso pozornost. — Dne 16. t. m. stopi v veljavo racioniranje hranilnih masob in sladkorja za vse občine, civilne zavodske družine in gostinske obrate, ki nimajo zalog. Razen tega bo v kratkem objavljena odredba, ki vsebuje posebne predpise o razdeljevanju in prodaji mesa.

Razpust Slovenskega Avtomobilskega kluba

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo odločbo z dne 20. maja 1941-XIX, št. 20, s katero se je postavil pod nadzorstvo Slovenski Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, glede na poročilo komisaratskega delegata ter zaslusanje društvenih organov, smatrajoč, da je zaradi razdelitve bivše dravske banovine postal Avtomobilski klub za celo ozemlje bivše banovine brezpredmeten in tudi ni v skladu z novo politično in upravno razporeditvijo,

odreja:

Slovenski Avtomobilski klub s sedežem v Ljubljani se razpušča ter se poverja njega likvidacija predsedniku g. Avgustu Praprotniku.

Ljubljanska sekcija tega kluba je posledje avtonomna in deluje na vsem ozemlju Ljubljanske pokrajine.

Komisariatska odločba z dne 20. maja 1941-XIX, št. 20, se razveljavlja.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Omejitev avtomobilskega prometa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na komisaratsko naredbo o predpisih o prometu z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 13 in ker smatra za umestno, da se še bolj omeji poraba goriva in pnevmatike,

odreja:

Clen 1. Promet z avtomobili, ki imajo prometno dovolilo po čl. 5. komisaratske naredbe z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 13, je dovoljen ob neprazničnih dneh od 5. do 23. ure.

Clen 2. Ob dokazani potrebi se lahko izda za vsak posamezni primer posebno prometno dovolilo za promet v nočnih urah in ob prazničnih dnevih. Osebam, izvršujočim zdravstvene poklice, katerih intervencije so navedno nujnega značaja, kakor tudi v drugih primerih dokazane trajajoče potrebe, sme Visoki komisarjat na dovolilo iz čl. 5. komisaratske naredbe z dne 29. aprila 1941-XIX pristaviti ustrezno pripombo.

Clen 3. Posebno dovolilo iz prvega odstavka prednjega člena izda na interesentovo prošnjo Visoki komisarjat za Ljubljansko pokrajino z navedbo dovoljene proge in dneva, za katerega velja dovolilo.

V primerih neodložljive nujnosti smejo izdati taka dovolila osebam, ki bivajo v občinah, kjer je sedež okrajnega načelstva, izvemšiti mesto Ljubljano, okrajni načelniki oziroma komisarji, osebam pa, ki bivajo v drugih občinah, oblastva javne varnosti ali poveljniki kr. karabinjerjev.

Clen 4. Prepovedano je prevažati osebe na av-

Zločin nad narodom

Rekli smo že, da je družina osnovna celica in podlaga vsakega naroda in vsake države. Kjer koli so hoteli ta temelj izpodnesti, so izpodnili organizem naroda in države. To nas uti zgodovina življenja in narodov. Vsakršno zmanjševanje življenjske sile, ki je v družinah, je zločin nad svojim narodom. S tem ne mislimo le največjega zločina, ki se imenuje umetno omejevanje rodnosti, marveč tudi druge, ki imajo prav take in enake posledice.

Umetno omejevanje rodnosti, marveč tudi druge, ki imajo prav take in enake posledice. Umetno omejevanje rodnosti izvira iz materialističnega pojmovanja življenja. Kjer se je kak narod vdal materialističnemu mišljenju in življenju, tam je upadanje rojstev nujna posledica. Take posledice bo tudi velik narod le težko prenašal ter tudi le nekaj časa. Le prekmalu se namreč v takem narodu začne sušiti sveži življenjski sokovi, nakar sledi splošna oslabelelost poprej močnega in silnega narodnega organizma. Tej oslabelelosti pa, kakor pri jetičniku, sledi smrt, ako pravočasno ne pride ozdravljenje. Pri velikem narodu je tak proces prostovoljnega umiranja lahko daljši, pri malem pa mora nujno biti proces le kratek. Naš narod je majhen po svojem številu. V zgodovini so ga v raznih katastrofah reševale in ohranjale živega le močne družine.

Dandanes naš narod spet stoji v takem zgodovinskem razdobju, ko je njegova rešitev zgolj v tem, da se spet vrne k družini, ko mora napeti vse sile, da bo iz zdravih slovenskih družin zraščel nov, zdrav in boljši slovenski rod. To nam danes veva dolžnost samoohrane. Kdor drugače misli in dela, je zločinec nad svojim narodom. Morilec vsakega človeka je vreden smrti, morilec narodovih živil sil je mnogo večji zločinec, ki v živem narodovem organizmu ne bi smel dobiti priznanja.

Prav nič manjši pa ni tisti zločinec, ki je z besedo ali z dejanjem, z naukom ali zgledom razširjal nauk novega maltuzianizma ter tako ne le skrunil svetost družine, marveč tudi uničeval narodovo rast.

Med take zločince, ki uničujejo narodovo življenjsko silo, ki takoreköt ves narod pošiljajo v počasno ali hitrejšo umiranje, pa so tudi tisti, kateri so se v preteklosti ali tudi sedanjosti kakor koli pregrešili zoper slovenske družine z več otroki. Grešili so taki, ki mnogocelanskim družinam niso hoteli dajati stanovanj, ki so jim dajali premajhne plače ali kako drugače ovirali v svojem narodu razvoj močnih družin. Ti vsi so večji ali manjši zločinci.

Med narodi, ki so kmalu spoznali važnost zdrave družine, moramo omeniti italijanski narod, kateri je že po svoji naravi še zelo navezan na zdravo družinsko življenje ter je v tem pogledu lahko vsem drugim za zgled. Toda tudi voditelj italijanskega naroda je v svoji postavitvi vso storil, da pospešuje zdravo rast svojega naroda, ker mu je dal na razpolago vse gmojne pogoje za čim bujnejšo rast italijanskih družin.

Iz povedanega sledi dvoje: Duhovno je naš narod treba zdraviti, da se med nami zatro načela, ki so zločinska ter prinašajo narodu smrt. Ti zločini, ki uničujejo narodovo voljo do življenja, naj se neusmiljeno zatro! Drugo pa je, da je treba ustvariti gmojne pogoje, da bodo slovenske družine mogle rasti in se množiti, s čimer bo rastle in se množil slovenski narod. Prvo je zadeva moralne, drugo pa gospodarske vsebine, od enega in drugega pa je odvisen slovenski narodni obstanek.

tomobilih, prirejenih za prevažanje blaga; na njih se smejo voziti razen vozača samo osebe za nakladanje in razkladanje in lastnik blaga, ki pa morajo po potrebi dokazati to svojstvo.

Clen 5. Prav tako je ženskam in otrokom prepovedano voziti se z zasebnimi avtomobili ne da bi bil navzoč imetnik posebnega prometnega dovolila.

Clen 6. Motorna vozila, tako zasebna kakor taka, ki se dajejo v najem, registrirana v Ljubljanski pokrajini, ne smejo iz te pokrajine brez posebnega dovolila Visokega komisarata.

Clen 7. Dolžnost uradnikov in agentov javne varnosti je skrbeti, da se ta naredba upošteva in ugotavljati kršitve te naredbe, ki se kaznujejo v denarju od 25 do 200 lir.

Kršitelj sme plačati najnižji znesek denarne kazni takoj.

V vsakem primeru je treba prekrške nemudoma prijaviti Visokemu komisaratu zaradi odvzema posebnega prometnega dovolila.

Clen 8. Ta naredba stopi v veljavo dne 20. julija 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Nova sv. maša v Dreki pri Čedadu

Čedad, 15. julija.

Zadnjo nedeljo, 13. julija, smo praznovali za velik del naše želje vesel dan. Pri Devici Mariji v Dreki (Drenchia) so imeli slovesnost nove svete maše. Dreka leži v zelenem vzhodju Kolovrata. Iz Soške doline se pride v Dreko najlažje preko Volč in čez Ježo.

Novomašnik g. Franc Čičigoj je sin trdnega in premožnega kmečkega doma v Lazu, ne daleč od župne cerkve pri Devici Mariji. Svojsa je ta župnija pripadala k župniji v Volčah, ki je ena izmed starih župnij na Tolminkem. Obe fari vzdržujeta tudi še sedaj dobre soseske zveze in je tudi na novo mašo prihitelo mnogo ljudi iz volčanske fare.

Nova maša je vzbudila v vsej duhovniški veliki veselje in navdušenje. Ljudje imajo novomašnika, ki je študiral v Vidmu, zelo radi in so mu na vse močnejše načine hoteli olupati njegov praznik. Okrasili so župno cerkev, postavili so slavoloke in mlaje, pevci so se izurili v petju, kar se je le dalo, in streljanje je bilo, kot da se bliža sovražnik. Udeležba ljudstva iz domače in sosednih fara je bila ogromna. Prišlo je tudi mnogo duhovnih sobratov in bogoslovcev, ki so se pod vodstvom domačega župnika g. Antona Domeriusa zbrali okrog novomašnika in mu ljubezno asistrali.

Duhovniki, sorodniki in povabljeni svatje so spremljali novomašnika v pestrem sprevodu iz domače hiše v cerkev in po sv. opravilu spet na dom, kjer je srečni oče gostoljubno in bogato postregel številnim gostom in pevcom. Bilo je veliko živahnega in nedolžnega veselja. V vseh srcih je pa gorela iskrena želja: Bog ohrani novomašnika in blagoslovi njegovo pot!

Ob koncu naj pomeno še ganljivo in nenavadno podrobnost. Gospod novomašnik nima več matere, ima pa še 93letno staro mater. Ta častljiva babica je v vsem nadomeščala prezgodaj umrlo mamo. Skupaj z očetom je spremljala novomašnika v cerkev, bila z njim pri sv. daritvi, prišla z njim nazaj domov in vztrajala tudi pri slovesnem obedu. Bila je ves čas vedra in vesela in uživala radost svojega vnuka.

Pri kopanju utonil

V soboto, dne 12. julija je pri kopanju utonil v Ljubljani v vasi Zavogljah, občina Dobrunje, okraj Ljubljanske okolice, Franc Marolt, rojen 1. novembra 1909 v Bohinjski Beli št. 72, občina Ribno, okraj Radovljica, sin Janeza Marolta. Sorodniki naj se oglase na orožniški postaji Verče pri Ljubljani.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Aleša Ušeničnik Izbrani spisi IX. zvezek:

Filozofija III. O duši in Bogu

ca. 304 strani. — Izdaja Ljudska tiskarna v Ljubljani

Med Izbranimi spisi vodilnega slovenskega filozofa in apologeta z mednarodno reputacijo, akademika Ušeničnika, so trije zvezki posvečeni filozofiji kot taki: sedmi, osmi in deveti. Še prav trije zvezki s katerimi nam avtor daje uvod oziroma celotno zgradbo te »kraljice vede«, ki nam po Bussejevi definiciji tolmači bistvo in smisel vesolja, zavzemajo med njegovimi stalno vrednimi spisi najodličnejše mesto. Z njimi smo dobili že v drugi, novi in po samem avtorju predelani izdaji popoln in moderen filozofski učbenik, ki je prav tako oddaljen od kakšnega »populiziranja« filozofije kakor od tistih abstraktnih katederskih razlag, ki dajejo rajši rebuse kot rešitve. Ušeničnikova Filozofija spada med tista dela — tako redka v filozofski literaturi — za katera čutiš, da so pisana zares z ljubeznijo in globokim osebnim odnosom do predmeta. Kajti Ušeničnik ni le filozof prvega reda, ki obvlada tudi vse sodoben material filozofske znanosti, temveč je obenem še izvrsten stilist (spomnimo se njegovih esejev v prejšnjih zvezkih), ki zapletene probleme in odkritja filozofskega umovanja opisuje in razlaga jasno in sistematično. Prav zaradi te odlike ima njegova Filozofija veliko vrednost za vsakega izobraženca ne da bi zato izgubila svojo privlačnost za filozofa-strokovnjaka. Tako je upravičeno zapisal znani češki filozof Kratochvíl že ob prvi izdaji (1921), da spada to Ušeničnikovo delo med najlepše filozofske uvode v vsej svetovni literaturi.

Ušeničnik je tomist. Zastopnik tiste velike filozofske smeri, ki jo je Leibniz krstil s ponosnim nazivom: philosophia perennis in vodi od Aristotela k Akvínu, da po njegovem veleumu postane duhovna last krščanstva in njegove kulture. Prav ta smer dobiva v našem času po svojih zastopnikih (Mercier, Maritain in drugi neo-skolastiki) vse večjo veljavo. Ko je bil premagan lažni mit humanizma in je minila narkoza grobih materialističnih »idealov«, so se začeli resnico ljubeči duhovi vračati k njej po prava spoznanja in navodila, ki jih že naravnim um sam daje za smiselno in resnično vsebino življenja. Toda kdor bi mislil, da je Ušeničnik le gol posnemovalce in interpret tomistične filozofije, bi mu delal veliko krivico. Če Ušeničnik pozna kot nihče pri nas vse moderne filozofske struje in otenke ter zavzema do njih kritično stališče, je tudi kot tomist pravi filozofski mislec, ki prav tako korigira in dopolnjuje tomizem, kadar se mu vidi potrebno, kar sam izraža s svojo vodilno mislijo: ne nazaj k Tomažu, temveč naprej s Tomažem. Zato njegova Filozofija ni papirnat učbenik, temveč živa knjiga, ki ima namen ljubitelju modrosti dati pravilno duhovno gledanje in ustaljenost ter mu posredovati spoznanje velikih umov o zadnjih ugankah sveta in življenja, katerih rešitev ne prestopa išče plemenita zvedavost naših želja.

Pravkar je izšel IX. zv. Ušeničnikovih Izbranih spisov, ki je obenem tretji in zadnji del Filozofije. (V nadaljnjih zvezkih bo objavljena Sociologija in Knjiga o življenju.) Medtem ko je v prvem delu (VV. zv. I. s.) obdelal spoznavni problem in v drugem (VVV. zv. I. s.) kozmologijo in prvi del psihologije (psihične pojave), so vsebina tega tretjega dela največji, metafizični problemi filozofije in njen vrhunec: duša in Bog. To so tista glavna in življenjsko usodna vprašanja, ob katerih je vzklilni Avguštín: »Kaj bi rad spoznal? Boga in dušo. Prav nič drugega.« Kajti v teh spoznavah je zadnja možnost, do katere se more povzpeti človeški um, »je razmejitelj pa tudi etikališče med našim omejenim spoznanjem v času in božjim Razodetjem iz večnosti.« (Berdajev.)

Prvi del IX. zv. Izbranih spisov najprej v štirih obširnih poglavjih obravnava dušo (psihologijo drugi del). Tako bistvo duše in njenja mislecev od najstarejših do sodobnih o njej; razne zmotne teorije o duši ter ugovore in odgovore nanje; dokaze za dušo kot podstat, razmerje med dušo in telesom, o posmrtnosti in nesmrtnosti duše in končno še o živalski duši, oziroma duševnosti. S tem se prvi del knjige zaključuje in prične drugi.

Prvi del IX. zv. Izbranih spisov nosi naslov O duši (psihologija II.). Medtem ko je prejšnji zv. obravnaval duševnost in njene razne pojave, je tu v štirih velikih poglavjih obravnavana »metafizika« duše. Duša ni več le imaginaren nosilec ali pojem za pojave našega čutnega, železnega ali razumskega življenja, temveč netvarno realna podstat, subjekt, ki tvori našo človečnost in je kot taka dejanska torišča življenja duha v telesu.

Avtor podaja definicijo o duši kot podstat, njenja starih in najnovejših mislecev; našteva razna zmotna mnenja, ki dušo zanikajo ali krivo tolmačijo, daje odgovore na ugovore s stvarnimi mnenji in dokazi. Posebna poglavja govore o razmerju duše in telesa, ter posmrtnosti in nesmrtnosti duše. Zadnje razpravlja o živalski duševnosti.

Kakor v prejšnjem, se tudi v tem delu poslužuje avtor vseh izsledkov moderne eksperimentalne psihologije, upoštevajoč nova mnenja, kadar so pravilna, prav tako kot starejša, da bi nam odprli čim širše vidike v zagonetni svet naše duševnosti.

Drugi del pa vsebuje filozofijo o Bogu (naravna teologija). Problem božje eksistence je gotovo največji in tudi najvišji v vsem človekovem umovanju. Vsak filozof zadane obenj in ga rešuje ali pozitivno ali negativno. In poglavja, ki opisujejo večne težnje duha in srca, da bi Boga odkrili in spoznali ter spoznave, ki jih je o tej skrivnosti pridobil iščoč človekov razum, spadajo med najlepša poglavja v filozofiji.

Prvo poglavje drugega dela odgovarja na vprašanje: Ali je Bog? (Razna mnenja, dokazi, kritika.) Drugo: Kaj je Bog? (Božja svojstva in bistvo, itd.) Tretje: Kakšno je Božje razmerje do stvari. V naslednjem oddelku, ki je posvečen filozofiji religije in etike ter kritika zmotnih in nedostojnih mnenj na področju etične filozofije.

Na koncu je dodano imensko in stvarno kazalo za vse tri zvezke Filozofije, kar je za študij in čitanje velikega praktičnega pomena.

Tako smo s tem IX. zvezkom Izbranih spisov — čast založnici, ki tudi v tem težkem času skrbi za redno izdajo — dobili popolno delo Ušeničnikovega uvoda v filozofijo (tri zvezki skupaj 940 strani), ki je lahko ponos našega knjižnega trga. Če kdaj, je ravno danes taka knjiga zelo potrebna. Ne le zato, da bi v zmedenosti časa in zmotnjeni nazorov dobili prave in jasne pojme o življenju, njega smislu in nalogah, temveč tudi zato, da bi nam ta Filozofija bila »knjiga tihih ur«, da bi se iz ravni, kjer nas temni žalost in strah, z njeno pomočjo dvignili na višino duhovnega gledanja, kjer se zabriže marsikatera ostrina in osončje marsikatera žalost ter odkrijemo stvarstvo za navideznimi oblikami resničnejšo podobo.

Ni namen Ušeničnikove Filozofije samo znaten; noče, da bi si iz nje nabrali le filozofskega znanja, temveč da bi pridobili v njej tisto modrost velikih umnikov, ki je plodnostna za življenje in njegov cilj. V tem je tudi vsakdanja aktualnost in praktična, živa uporaba prave filozofije.

Nova knjiga o Duceju

Vrsta knjig, ki se bavijo z osebnostjo voditelja nove Italije, se vredno pridružuje živahno pisana knjiga »Personalità di Mussolini«. Spisal jo je Armando Zamboni in je izšla v Pisi (Ed. Nistri-Lischi, L. 10.).

Delo obsega tri dele. V prvem delu »Paesaggi e figure della fanciullezza« (Kraji in osebe iz mladosti) opisuje pisatelj rodne kraje in osebe, ki so vplivale na rast in razvoj Duceja. Vrstijo se kot v filmu: domača hiša, Rocca delle Caminate, oče, mati, brat Arnaldo, šolska leta v Faenzi in Forlino-popoli.

Drugi del »In cammino« (Na pohodu) predstavi Mussolinij kot učitelja, njegovo pot in študij sociologije v Švici, povratek in gibanje za udeležbo v vojni v letih 1914-15 in njegova leta v strelskih jarkih. Lepo je podan njegov duhovni razvoj in rast do let ko je stopil v javnost z načrtom za preporod in veličino Italije.

Tu pričneta tretji del »Aspetti del grande prisma«, najdaljši, ki pokaže Duceja kot pisatelja, časnikarja, govornika, letalca, zakonodajalca in politika-voditelja množice. Zdi se, da je ta knjiga najboljša podala razloge, zakaj je Duce priljubljen v italijanski množici. Tudi pisatelj poudarja v uvodu, da je hotel predvsem podpreti tiste Mussolinijeve lastnosti, ki so zanj značilne, predvsem topli človečanski čuti, ki je temelj njegovega dela.

Pogled na ukrajinsko književnost

Ukrajinsko književnost prav za prav malo poznamo. V času carske Rusije niso smeli Ukrajinci pisati v svojem književnem jeziku. Leta 1876 je izšel carski ukaz »Lex Jozefovičiac«, po katerem je bil prepovedan ukrajinski jezik. Zato se kulturni svet ni mogel seznaniti z ukrajinsko književnostjo, a mimo mnogih priznanih ruskih pisateljev, se javnost ni zanimala za pisatelje Ukrajine. Ukrajinske pisateljice so večidel rusificirali in jih uvrstili med rusko književnost. Vendar ima ukrajinska književnost svojo tradicijo še iz srednjega veka, ko se je začela razvijati hkrati z razširjenjem krščanstva. Prve liturgične knjige so prišle iz Bolgarske, ko je ondaj vladal car Simeon. Iz časov kneževske države izvira prvo ukrajinsko pesniško delo »Slovo v Polku Igorevem« leta 1187 in opeva pohod novgorodsko-siverskega kneza Igorja na Polovce. Prva ukrajinska slovnica je izšla v Vilnu l. 1618 in jo je napisal M. Smotricky. Konec 16. stoletja se je začela razvijati tudi lirika. Najbolj je bila v tem času zastopana drama — verske in posvete vsebine. Zlati vek ukrajinske renesanse in novoklasicizma pa je trajal od 16. do 18. stoletja. Novo razdobje ukrajinske književnosti se je začelo, ko je izšla Ivana Koltjarevskega parodija »Enede«. To je prvo ukrajinsko pesniško delo v povsem narodovem jeziku. Izšlo je l. 1708. Še bolj se je razvila ukrajinska književnost v začetku tridesetih let 19. stoletja. V književnost je prišel na-

rodni duh. Tedaj je deloval največji ukrajinski pesnik in prerok Taras Ševčenko (1814—1861). Od 60. do 90. leta minulega stoletja je zavladal v ukrajinski književnosti realizem.

Na prehodu iz 19. v 20. stoletje se je dvignila ukrajinska književnost na evropsko višino, zlasti ko je izšel Ševčenkov »Kobzar«. Zdaj so se pojavili znameniti književniki, kakor P. Kuliš, nato Marko Vovčok, ki je psevdonim pisateljice Marije Markovičeve, prvakinje ukrajinske novele 19. stoletja. V zahodni Ukrajini so se pojavili M. Šaškevič, J. Holovackij in J. Vahilevič. V Bukovini je pisal največji ukrajinski novelist in lirik Josip Fedjko. V sedemdesetih letih minulega stoletja je Mihail Stanykyj postavil temelje ukrajinske-mu gledališču. Med vsemi pa je bil najplodovitejši Ivan Franko, učenec Vatroslava Jagića, ki je pisal znamenite novele in liriko. Znan je njegov »Mozes«, ki je biser ukrajinske književnosti. Za njim je največji ukrajinski moderni novelist M. Kociubynskyj in pesnica ukrajinskega preporoda Lesja Ukrajinka, ki je pisala tudi drame. V modernem pesništvu je prvi Nikolaj Voronij. Še iz minulega stoletja je znamenita književnica Olga Kobiljanska, največji mojster novele pa je ljudski pisatelj Vasil Štefanyk, dalje sta še Marko Ceremšyna, Ules Samčuk in drugi. Najboljši sodobni ukrajinski pesnik je Maksim Rylskyj. Futurizem zastopa v ukrajinski književnosti M. Semenko. Od številnih sodobnih pesnikov je znan Gabor Kostelnyk, ki se je rodil v Bački in je svoje prve pesmi objavil v hrvatskem jeziku. Ukrajinska sodobna književnost je na višini drugih evropskih narodov in nekaj del imamo tudi v slovenskih prevodih.

Za kulturne zveze. V Zagrebu je znani politični pisatelj Curzio Malaparte v »Zavodu za italijansko kulturo« imel vrsto predavanj o vprašanju »Nova država, novo slovstvo«, z osnovno mislijo, da mora umetnost podpirati delo države — tvorca. V Rim je privabil precej inozemcev tečaj za italijanski jezik in kulturo, ki se je pravkar zaključil s podelitvijo diplom. Tečaj bo prilejal vsako leto »Istituto Nazionale per le Relazioni culturali con l'Estero«. — Na genoveški univerzi je bil shod nemških in italijanskih kulturnih delavcev. Brali so predvsem Goethejevega »Faust« v italijanščini. — V Tokiju je izšel prvi zvezek bogatega in razkošnega obzornika »Italia« na 250 straneh. Tiskali so ga 70.000 izvodov.

Hrvatski listi se spominjajo starega mojstra iz Karlova, Vekoslava Karasa, ki je živel v letih od 1821 do 1858. Karas je bil vsestranski umetnik, ki se je z istim uspehom bavil s slikarstvom in je zapustil številne umotvore (znan je njegov Mozes), kakor tudi z glasbo, ko je tudi znanih več njegovih kompozicij. Živel je burno, nestalno življenje umetnika. V večnem pomanjkanju in neizpolnenih željah. Prepotoval je Italijo in je študiral v Firenci in Rimu, a bil je poklican tudi v Sarajevo,

Apparecchio britannico abbattuto dala difesa contraerea italiana sul fronte di Tobrukh. — Angleško letalo, ki ga je pri Tobruku sestrelilo italijansko topništvo.

na tedanji dvor turškega Omer paše, kjer je naslikal njegov portret, ki je bil poslan v Carigrad. Ta portret je baje najboljša Karasovo delo. Umrl je v Karlovcu, kjer se je tudi rodil.

Feliks Timmermans, slavni flamski književnik, ki imamo tudi pri nas več njegovih del v prevodih (Flamska zemlja, Jezušček v Flandriji itd.)

je obhajal te dni 55 letnico svojega rojstva. Večino svojih spisov je sam okrasil z ilustracijami v duhu flamskega ljudskega življenja.

Svedska pisateljica Clara Nordström je gostovala po Nemčiji in je v Greifwaldu imela svoj literarni večer, kjer je brala izbor svojih lepih novel.

Italijanščina brez učitelja

O trgovini.

Ločiti nam je med trgovino kot gospodarsko panogo (il commercio) in med trgovino kot prodajalno (il negozio, manjša prodajalna: la bottega). Trgovski — commerciali, trgovci — il commercianti, il negoziante (trgovca na debelo — il grossista, trgovec na drobno — il venditore al minuto). Trgovati — far il commercio. Trgovska hiša — la casa commerciale, trgovka — la ditta. Lastnik trgovine je il principale, il padrone, prodajalec je il commesso, il venditore, kupec je il compratore (stranka, odjemalec — l'avventore). Prodajati — vendere, kupovati — comprare.

To ali ono vrsto trgovine smo v našem tečaju že omenili, ko smo govorili o obleki, perilu in obutvi pa o obrtnikih. Preostale najvažnejše bomo navedli po abecednem redu. — Nekatero trgovino označuje Italijan kar z nazivom obrtnika ali trgovca. Nekateri nazivi trgovin se sestavljajo, in sicer s predlogom »di«: negozio di calzature — trgovina z obutvijo. Iz praktičnih razlogov se predlog »di« tudi opušča: negozio calzature; seveda se vsakdo zaveda, da je bil namenoma opuščen sicer potreben predlog »di«.

Trgovina z antikvitetami (l'antichità f.) je »un gabinetto d'antichità«, zadošča pa tudi naziv podjetnika: antiquario (= antikvar).

Isto je pri cvetličarni: il fioraio (= cvetličar). Trgovina s čevlji — un negozio (di) calzature. Lahko tudi: calzoleria (f.).

Dežnikar je »l'ombrellaio«. Zadošča njegov naziv ali pa sestavljenka: negozio (d') ombrelli.

Drogerija — drogheria f. Pri nas prevladujejo drogerije higienske-kozmetičnega značaja, nekatere izmed italijanskih drogerij pa nosijo značilno oznako: drogherie e colori (drogerije in barve). Drogi — il droghiere.

Trgovina z elektrotehničnimi potrebščinami je »un negozio (d') oggettii elettrotecnici«.

Trgovina s fotografskimi potrebščinami (il negozio di fotografie) je v Italiji rada združena s papirnico (la cartoleria), ne pa z drogerijo.

Galanterijska trgovina je la chincaglieria (= kinkaljerija), galanterist — il chincagliere, galanterijsko blago — le chincaglierie.

Trgovina z glasbilo — un negozio (di) strumenti musicali.

Knjigarna — la libreria, knjigarnar — il libraio.

Konfekcijska trgovina — un negozio (di) confezioni.

Manufakturna trgovina je rajši »un negozio (di) stoffe« kakor pa »un negozio (di) manifattura«.

Mlekarna — la latteria, mlekar — il lattivendolo.

Pralnica — la lavanderia, likalnica — la stivatoria, barvarna — la tintoreria.

Trgovina z radijskimi aparati je »il negozio (di) apparecchi (di) radio«.

Špecerijska trgovina združuje trgovino z živili (il commestibili) in kolonialnim blagom (i generi coloniali), ponavadi pa ji je pridružena še trgovina z delicatessami (la pizicheria).

Železninska trgovina je »un negozio (di) ferromentata«.

Che cosa comandate? — Kaj želite (prav za prav: ukazujete, naročate)? In ché posso servirvi? — S čim (prav za prav: v čem) vam morem poslužiti?

Vorré avère... — Rad bi imel (rada bi imela)...

Questo mi piace — to mi je všeč. Questo non mi piace — to mi ni všeč. Dátame invéce (piut-tósto)... — dajte mi rajši...

Quánto costa questo, — a...? Quánto costa-no questi, — e? — Koliko stane ta... Koliko stanejo ti...? Questo è troppo caro — to je predragó. — Ma nó, è buon mercáto — nikakor, poceni je.

Vabbéne, préndo questo — prav, vzamem to. Vedró, fórsé ritorneró domani — bom videl, — a, morda se bom vrnil, — a jutri.

A rivederci — na avidenje. I miéi rispétti, signóra — klanjam se, gospa.

Il professóre distráto

— In che cosa posso servíre il signór professóre?

— Ma... dátamei... Non ricórdó piú che cosa volévo. Beh, in ógni caso preparátemene! circa due chilográmmi, e badáte! di legáre solidamente il pacchétto, perché dévo! fárne! una spedizíone!

Pripómbe.

! preparátemene = preparáto + me (= mi) + ne (= di qualche cosa) pripravite mi tistega (del »tiste reči«). — » badáte di = glejte, da boste... » dévo fárne (= fare del pacchétto) una spedizíone = moram ga (nekam) odpósati.

Mobilizzazione civile: Ovunque si lavora per la guerra. — Civilna mobilizacija: Povsod se dela za vojsko.

Gumb ga je rešil smrti na električnem stolu

V Pittsburgu je bila pred kratkim zanimiva razprava, ki je obravnavala umor tovarniškega ravnatelja Bartleta. Na zatožni klopi je sedel delavec Paulit. Nanj je padel sum, da je umoril svojega ravnatelja, ker ga je policija zalotila

v trenutku, ko je ravno hotel preskočiti ograjo hiše, v kateri je stanoval umorjeni ravnatelj. Delavec se je obupno branil in na vso moč dokazoval svojo nedolžnost. Stalno je poudarjal, da je hotel priti v stanovanje pokojnega ravnatelja samo zato, da bi se z njim pomenil zaradi kazni, ki mu jo je odmeril umorjeni Bartlet. Večkrat je pozvonil na zvonec. Ko mu nihče ni odprl, je preskočil ograjo in se napotil naravnost v ravnateljevo pisarno, kjer se je pa zgrozil ob strašni sliki: ravnatelj Bartlet je ležal mrtev na tleh. Ves prevzet od groznega prizora je zbežal in zopet hotel preskočiti ograjo. V tem trenutku ga je aretirali stražnik. Delavec zagovoril ni prepračil sodnega senata o njegovi nedolžnosti ter je bil Paulit obsojen na smrt na električnem stolu.

Delavec zagovornik pa ni miroval in je gnil razpravo še dalje. Zbiral je še nadalje dokaze za nedolžnost svojega klienta. Stalno je trdil, da okolnost, da so delavca Paulita zasledili v bližini stanovanja umorjenega ravnatelja, še ni zadosten dokaz za njegovo smrtno obsodbo. Delavec zagovornik je med drugim dokazilnim gradivom tudi navajal, da so poleg bodala našli ob trupu umorjenega ravnatelja še gumb od moške obleke. Pri nadaljnjem poizvedovanju se je sodišče res prepričalo, da je imela obleka obojenega delavca na sebi vse gumbke. Pa tudi odtisi njegovih prstov se niso ujemali z odtisi prstov, ki so bili na bodalu. Po daljših poizvedovanjih se je oblastem posrečilo dobiti ravnateljevega slugo, ki je kar naravnost priznal, da je umoril ravnatelja Bartleta.

Srečno Japonko

Japonska spada med tiste redke države na svetu, ki ima mnogo več moških, kakor pa žena. Ker pa še razen tega japonske navade silijo moškega, da se čimprej oženi, se zgodi zelo redko, da bi se katero dekle ne moglo poročiti do 23. leta. Trideset let stare device pa na Japonskem skoraj ni mogoče več najti.

